

Jr 14,7 - 9.19 - 22 Kaz 4,17 – 5,4 L 18,9 – 14 O farizeu a celníkovi

„Když dva dělají totéž, není to vždy totéž.“ Toto známé přísloví přesně vystihuje náš příběh z evangelia o farizeu a celníkovi. Oba dělali totéž – vstoupili do chrámu a oba se modlili. Chvályhodné jednání. Na první pohled, podle našeho lidského posouzení. Ale kdybychom tam v jeruzalémském chrámu byli s nimi a měli možnost je pozorovat, asi bychom i my viděli patrné rozdíly mezi nimi – rozdíly v chování a ve způsobu, jak se modlí. A což teprve Hospodin, kterého neoklameme krásnými slovy ani tím, jak se tváříme, dokonce ani tím, co děláme; Bůh vidí do našeho nitra, do srdce, On pozná, co si myslíme!

My bychom viděli vstoupit do chrámu nejprve svátečně a nákladně oblečeného farizea. Jde jistým krokem, hrdě, pyšně se nese, je se sebou nadmíru spokojený. Přichází do příbytku Nejvyššího, aby se jemu – Hospodinu, ale ještě více lidem, předvedl, ukázal, jak je zbožný a dokonalý. Za ním nesměle sehnutý vstupuje do chrámového prostoru výběrčí daní a zůstává stát docela vzadu. Ustrašeně se rozhlíží, vždyť dobře ví, že ho lidé nemají rádi, považují jej za nepoctivce a vydřiducha, zloděje, a co je ještě horší – za kolaboranta s okupanty (Římany).

Oba se modlí; v duchu nebo pohybují rty, ale ne nahlas. Jejich rozdílný modlitební postoj a gesta mnoho napovídají. Farizeus vepředu s rukama nahoru, dlaněmi vzhůru. Je to židovský modlitební postoj při chválách a díkyčinění. Celník naopak skloněný, bije se v prsa (= výraz velkého pokání), možná i pláče. Ne lidem na odiv, naopak vzadu ve stínu, aby byl co nejméně vidět. Kající postoj. (Současní Židé v Jeruzalémě při modlitbě pokání tlučou hlavou do starých kamenných kvádrů Zdi nářku.)

Je farizeova modlitba opravdu děkovná, jak vyjadřuje jeho postoj? Začíná sice slovy: „Bože, děkuji ti...“, ale za co Hospodinu děkuje?! Bože, děkuji ti, že nejsem jako všichni ti ostatní lidé kolem! Děkuji ti, že já jsem lepší, že jsem dokonalý! A také Bohu vyjmenovává své dobré skutky, co všechno dělá. Já, já, já! Vůbec se nedivíme, že Bůh takovou

„modlitbu“ neslyší. Farizeus nebyl Bohem ospravedlněn, nedostalo se mu odpuštění. – Celníkova krátká modlitba byla upřímným doznáním vlastní hříšnosti a pokornou prosbou o Boží slitování a odpuštění. Proto ji Bůh slyšel a vyslyšel; celníkovi se dostalo odpuštění a ospravedlnění.

Hlavní myšlenkou dnešního evangelia je pokora. Nemáme se povyšovat nad druhé lidi, nemáme nikým pohrdat. Ježíšův nárok na nás je vnitřní pokora před Bohem i před druhými. Apoštol píše: „Všichni se oblečte v pokoru jeden vůči druhému, neboť Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost“ (1Pt 5,5).

/Jindřiška Buttová, Krč 23. 10. 2022/